

Aan Raad van Toezicht, directeuren, medewerkers, Centrale Medezeggenschapsraad
Van College van Bestuur
Datum 27 oktober 2020
Kenmerk 26420-gl-et
Betreft **Bestuursrapportage Marap II 2020**

Inleiding en highlights verslagperiode

Op donderdag 27 augustus is het nieuwe studiejaar geopend. Dit jaar natuurlijk niet middels een fysieke bijeenkomst in de aula van R5, maar door middel van een talkshow die door 900 mensen vanachter hun scherm gevolgd is. De opening stond grotendeels in het teken van Covid-19, niet om terug te kijken maar om te discussiëren over wat we van deze ongekende crisis kunnen leren en welke stappen we nu noodgedwongen snel hebben gezet die ons (onderwijs en onderzoek) voordeel gaan opleveren. Dan hebben we het vooral over blended learning. Maar ook de confrontatie met onzekerheid over de (nabije) toekomst heeft ons wat geleerd. We zijn ons vragen gaan stellen over de wijze waarop we ons werk doen en onderwijs aanbieden. En hoe we ons kunnen voorbereiden op onzekere ontwikkelingen in de toekomst.

Hiermee is de link met het andere grote thema van de jaaropening snel gelegd: de nieuwe strategie van Fontys tot en met 2025, ofwel de opvolger van Fontys Focus 2020. Dat instellingsbrede plan moet eind van dit jaar klaar zijn en de leerpunten uit deze Covid-19 crisis moeten daar vanzelfsprekend een plek in krijgen. Maar er is juist in dit soort tijden – waarin op basis van beperkte informatie snel besluiten genomen moeten worden - ook behoefte aan een duidelijke richting. Aan de kaders waar binnen deze besluiten moeten vallen. Deze behoefte wordt ingevuld door de nieuwe strategie die eind van dit jaar gereed is.

Via deze [link](#) is de digitale opening van het studiejaar terug te kijken.

Covid-19

In de vorige bestuursrapportage hebben we uitgebreid aandacht besteed aan de wereldwijde uitbraak van de Covid-19 pandemie, de consequenties daarvan voor Fontys en de wijze waarop Fontys de crisisorganisatie had ingericht. Inmiddels is de eerste periode van het nieuwe studiejaar alweer achter de rug, waarin we het onderwijs georganiseerd hebben volgens de uitgangspunten van de anderhalve meter-maatschappij in Nederland. De RIVM-richtlijnen zorgen voor een nieuwe context voor sociale en maatschappelijke activiteit en vormen ook de context waarin bij Fontys in het huidige studiejaar onderwijs en onderzoek plaatsvindt. Het Centraal Crisisteam (CCT) dat vanaf 28 februari 2020 werd ingesteld, is daarom per 1 september afgeschaald. De zaken waar drie taskforces zich in het eerste half jaar op richtten zijn in de lijnorganisatie opgepakt. Om werkzaamheden en besluiten als gevolg van de Covid-19 pandemie binnen Fontys te kunnen blijven coördineren is per 1 september 2020 een coördinatieteam Covid-19 ingericht, dat zich alleen richt op zaken die niet in de lijn opgepakt kunnen worden. Bij crisismomenten waar dreiging, urgentie en onzekerheid centraal staan, wordt de crisisaanpak gehanteerd en zal het Centraal Crisisteam (CCT) weer actief worden. Gezien de landelijke toename van het aantal besmettingen, was het helaas weer nodig om het CCT in stelling te brengen. Hoewel de gedeeltelijke lockdown die het kabinet medio oktober heeft afgekondigd geen ingrijpende nieuwe gevolgen heeft voor het hbo, treft ook Fontys weer striktere maatregelen om gezondheidsrisico's zoveel als mogelijk te reduceren.

Oplevering nieuwbouw R10 Rachelsmolen

Ondanks alle perikelen die voortvloeiden uit de Covid-19 situatie is het huisvestingsprogramma van Fontys "gewoon" doorgelopen. Op 24 augustus is het nieuwe gebouw R10, op campus de Rachelsmolen in Eindhoven, feestelijk en Covid-19-proof geopend. Gebouw R10 is een super duurzaam gebouw met een A++++ energielabel. Fontys Hogeschool ICT is de hoofdbewoner. De ICT-opleidingen werken in dit innovatieve gebouw met veertien 'open labs'. De zogenaamde OIL's. Dat zijn gecombineerde ruimtes waar steeds zo'n 150 studenten in groepen van zes aan projecten werken onder begeleiding van een team van docenten.

Via deze [link](#) kun je de opening van R10 terug kijken.

POIM speelt een sleutelrol in harmonisatie roosterproces en Covid-19-proof toetsen op locatie

Om de werkwijze bij de implementatie te versterken is het budget van POIM uitgebreid, zodat de implementatie ondersteuning opgeschaald kan worden. De diversiteit in de instituten en in de volwassenheid in het planningsproces, en daarmee ook de veranderkundige opgave, is groot. POIM is één van de eerste majeure stappen naar een meer gemeenschappelijke en geharmoniseerde invulling van ondersteunende processen. Naast de implementatie van een nieuw inzet- en roostersysteem, is ook sprake van een procesontwerp en een grote gedragsverandering in de manier van organiseren. Daarnaast heeft de projectorganisatie van POIM een forse extra inspanning geleverd als gevolg van Covid-19 bij het plannen van bijna 800 toetsen op locatie binnen het 1,5 meter protocol. In de zomer hebben daardoor 32.000 studenten de kans gekregen om studievertraging te voorkomen.

Herprioritering in portfolio Fontysbrede strategische IV-vernieuwing

In het tweede kwartaal van 2020 is een tussentijdse risicoanalyse uitgevoerd voor Fontys-brede programma's en -projecten. Er was een beeld ontstaan dat het Fontys-brede projecten- en programmaportfolio als geheel de grens van de absorptiecapaciteit van de organisatie aan het naderen was. De COVID-19 situatie versterkte dat beeld, met name voor programma's en projecten in het IV-portfolio.

Mede naar aanleiding van deze analyse heeft de portfolioboard IV de voorkeur uitgesproken om maximale prioriteit te geven aan projecten en programma's die direct het onderwijsproces ondersteunen. Dit heeft geleid tot het besluit om de programma's FFF (Fontys Financiën Futureproof) en Bedrijfsmodel te temporiseren en de livegang van het nieuwe financiële systeem een jaar uit te stellen naar 1 januari 2022.

Zodoende kunnen we de beschikbare capaciteit maximaal inzetten op de projecten/programma's die noodzakelijk zijn voor het onderwijs zoals POIM, en essentiële diensten en functionaliteiten in de Digitale Leeromgeving, zoals Digitaal Kennis Toetsen, en het Learning Management Systeem (LMS). In bijlage 2 is het totale instellingsportfolio van programma's en projecten die zich richten op Fontysbrede strategische vernieuwingen opgenomen.

Portfoliomanagement-office (PMO) gestart per 1 september

Meerdere ontwikkelingen binnen Fontys geven aanleiding om de kwaliteit en de sturing van Fontysbrede strategische vernieuwingen te verbeteren. Eén van de maatregelen om dit te ondervangen is het inrichten van een PMO op instellingsniveau. In juli heeft de Centrale Medezeggenschapsraad ingestemd met de organisatorische inrichting van het Portfolio Management Office (PMO).

Per 1 september is het PMO feitelijk gestart. Momenteel loopt de werving en selectie van de portfoliomanager. Vooruitlopend op de komst van de portfoliomanager zal de kwartiermaker PMO deze rol vervullen, zodat de activiteiten deels van start kunnen. en Zodra het PMO op sterkte is, zullen de activiteiten geleidelijk uitgebreid worden naar de vier kerntaken, te weten: [1] Portfolio-ondersteuning voor het College van Bestuur en de portfolioboard IV, [2] Professionalisering van programma- en projectleiders, [3] Governance-advisering over de inrichting en de sturing binnen de programma's en projecten, en de onderlinge samenhang. [4]. Continuïteit interne programmasturing. Om minder afhankelijk te worden van externe inhuur, is een kleine intern kernteam van programmadiirecteuren/-managers ondergebracht bij het PMO, dat momenteel bestaat uit 3 personen.

Verbeterprogramma praktijkgericht onderzoek

In 2020 heeft de commissie Onderzoek - mede op basis van de uitkomsten van de externe BKO visitaties en de interne audit Kwaliteitszorg Onderzoek - de performance en besturing van het onderzoek tegen het licht gehouden. Naast sterke punten, zijn er ook knelpunten: er is bijvoorbeeld weinig programmatische aanpak, samenhang en samenwerking zichtbaar. Fontys heeft de ambitie om de veelheid aan onderzoek (rond TEC- en andere thema's) te clusteren en te transformeren naar krachtige onderzoeksgroepen (voorlopige werktitel "kenniscentra") - met meer focus en massa - die in co-creatie met stakeholders en op basis van een vraag gestuurde en samenhangende onderzoeksprogrammering onderzoek doen naar oplossingen met duurzame impact voor maatschappelijke vraagstukken.

Om deze ambitie te realiseren is een verbeterprogramma praktijkgericht onderzoek gestart. Het verbeterprogramma bestaat uit vijf werkpakketten (WP0 Uitgangspunten voor Praktijkgericht Onderzoek, WP1 Organisatie/focus en massa, WP2 Personeel, WP3 Kwaliteitsborging en WP4 Fontys indicatoren) die in de periode tot en met juni 2022 uitgewerkt worden. De commissie onderzoek is ver gevorderd met het opstellen van de uitgangspunten. De realisatiefase van het verbeterprogramma start in november.

Kwaliteitsafspraken

In december 2019 liet de minister van OCW weten dat de meerjarige uitwerking van onze plannen voor de langere termijn ontoereikend was; dit was reden om nog niet positief over de plannen te besluiten. We zijn zodoende in januari gestart met - de voorbereidingen op - een hersteltraject. 29 september was een belangrijke dag, waarop een vijfkoppig panel van NVAO de beoordeling van het hersteldossier afrondde via gesprekken met het voltallige College van Bestuur en met vier instituutsdirecteuren. In de mondelinge terugkoppeling oordeelde het panel dat ons plan aan alle criteria voldoet. Het panel zal dan ook een positief advies uitbrengen aan het bestuur van de NVAO. Daarmee zijn de plannen nog niet definitief goedgekeurd, maar dit advies is wel een belangrijke stap in die richting.

Via deze link [link](#) kom je bij het document Meerjarige uitwerking Kwaliteitsafspraken

Tot slot: Voorliggende bestuursrapportage is beperkter van opzet dan jullie normaal van ons gewend zijn. In de planning & control cyclus rapporteren we twee keer per jaar uitgebreid over de strategische vernieuwing (juni en februari). Gezien de korte effectieve realisatieperiode tussen juni en september beperken we ons in de tussentijdse rapportage van oktober tot de ontwikkeling van de belangrijkste kengetallen bij de overgang van het vorige naar het nieuwe studiejaar, highlights en signalen die tot uitzonderingsrapportage leiden. Op deze manier blijven de bestuursrapportages goed uitgelijnd met de rapportages van instituten en diensten.

In onderstaande tabel zijn de belangrijkste kengetallen samengevat en afgezet ten opzichte van 2019 en 2018.

Samenvatting kengetallen	MACON 2020	MARAP II 2020	Realisatie 2019	Realisatie 2018
Studenten				
Gemiddelde studenttevredenheid NSE voorjaar	≥ 3,88	Geen meting*)	geen meting	3,85
Aantal studenten (1 oktober jaar t)	44.814	46.123	44.320	43.869
Diplomarendement in 5 jaar (cohort t-5) van bachelor voltijd, met als subdoelstellingen:	↑	43%	42%	42%
• Propedeuserendement in 1 jaar (cohort t-1) bij opleiding van 1e keuze o.b.v. totale instroom	cohort 2015 ↑ cohort 2019	cohort 2015 29%** cohort 2019	cohort 2014 42% cohort 2018	cohort 2013 41% cohort 2017
• Hoofdaserendement in 5 jaar (cohort t-5) op basis van populatie hoofdfase	↑ cohort 2015	68% cohort 2015	68% cohort 2014	69% cohort 2013
Medewerkers				
Werkbeleving: thema vitaliteit (MTO)	≥ 6,5	Geen meting	6,7	geen meting
Fte's	31 dec: 3.838	31 augustus: 3.868	31 dec: 3.778	31 dec: 3.742
Aantal medewerkers	Geen target	31 augustus: 5.043	31 dec: 4.938	31 dec: 4.785
OP:OOP ratio (gebaseerd op fte's)	≥ 67%:33%	67%:33%	66%:34%	66%:34%
Ziekteverzuim	↓	4,5%	4,7%	4,6%
% OP master en/ of gepromoveerd	≥ 80%	77%	77%	78%
Aantal lectoraten	Geen target	44	44	45
Financiën				
Baten (€ x 1.000)	424.038	426.790	422.310	418.794
Resultaat (€ x 1.000)	-12.692	-10.746	6.295	17.485
Student/fte ratio, gecorrigeerd voor subsidieprojecten en contractactiviteiten (meerjarig kader: ≤ 13,0)	12,5	12,3	12,5	12,6
Student/OP ratio, (meerjarig kader: ≤ 18)	17,7	17,6	17,8	17,9
Afschrijvings- en huisvestingslasten in % van totale baten (meerjarig kader tussen 10%-12%)	9%	9%	8%	8%

*) Normaliter wordt in de eerste vier maanden van het jaar de NSE en het MTO uitgevoerd en wordt daarover in deze rapportage gerapporteerd.

In verband met de situatie rondom Covid-19 zijn deze onderzoeken dit jaar niet uitgevoerd.

**) Voor een aantal opleidingen geldt dat studenten die nu in het 2^e jaar zitten nog onderwijs krijgen uit het eerste jaar, dat als gevolg van Covid-19 niet eerder gegeven kon worden. Dat betekent dat geen van deze studenten de propedeuse heeft kunnen behalen in het 1e jaar. Deze studenten worden op dit onderwijs getoetst in de toetsweken van periode 1 waardoor zij pas na 1 november 2020 hun propedeuse behalen.

Het propedeuserendement voor cohort 2019 is bovendien nog niet definitief, vanwege administratieve achterstanden in de registratie van propedeuse-getuigschriften bij een aantal instituten.

Inhoud

1. Studenten	6
1.1. Ontwikkeling studentinschrijvingen	6
1.2. Ontwikkeling bachelor diplomarendement	7
1.3. Ontwikkeling flexibilisering deeltijdopleidingen	8
1.4. Onderzoek beleving studenten in corona-tijd	8
1.5. Bijzonder prestaties studenten	8
2. Medewerkers en organisatie	9
2.1. Formatie ontwikkeling	9
2.2. Ziekteverzuim	9
2.3. Bijzondere prestaties medewerkers	10
3. Financiën	11
3.1. Resultaatontwikkeling	11
3.2. Resultaatontwikkeling organisatieonderdelen	15
3.3. Centraal budget voor Fontysbrede vernieuwingen	16
3.4. Liquiditeit	16

Bijlagen

1. Begroting 2020 versus JWW 2020 M-II
2. Centraal budget Fontysbrede strategische vernieuwing

1. Studenten

1.1. Ontwikkeling studentinschrijvingen

Studiejaar 2020-2021 start naar verwachting met 46.123 studenten. Dit is ruim 1.800 studenten meer dan bij aanvang van studiejaar 2019-2020 (44.320). Zowel de nieuwe inschrijvingen (+3,3%) als het aantal herinschrijvers (+4,7%) stijgt ten opzichte van vorig jaar. Zie onderstaande tabel:

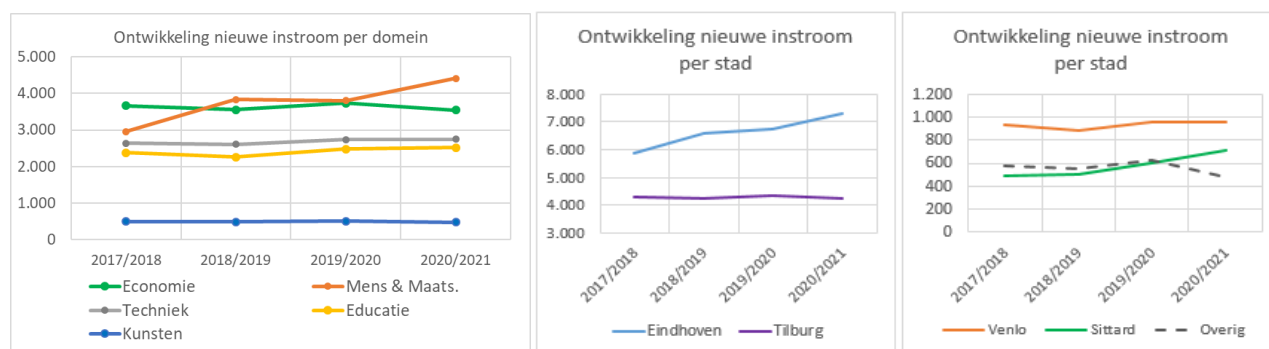
Beginstand studiejaar (peildatum 8-9-2020)	Ingeschreven studenten 1 oktober			
	Studiejaar 2020-2021	Studiejaar 2019-2020	Verschil	
+ Herinschrijvingen, inclusief switch	32.680	31.236	+1.444	+4,6%
+ Nieuwe inschrijvingen (nieuw bij Fontys)	13.687	13.255	+432	+3,3%
- Afgestudeerd september	-70	-97	+27	
- Uitval Fontys september	-174	-74	-100	
Beginstand 1 oktober studiejaar	46.123	44.320	+1.803	+4,1%

Verloopoverzicht 2020-2019 en 2019-2020 (peildatum 12-10-2020)

Ontwikkeling nieuwe instroom

Het aantal nieuwe inschrijvingen bedraagt 13.687. Dit ligt 3,3% hoger dan de instroom per 1 oktober 2019 (13.255 inschrijvingen). Het inschrijfpatroon van studenten in het algemeen en van buitenlandse studenten in het bijzonder is door de Covid-19 crisis anders dan andere jaren. Als gevolg van de coronacrisis loopt Fontys naar schatting de instroom van 300 nieuwe buitenlandse studenten mis. Dat betekent dat zonder de crisis de sterke groei van buitenlandse instroom uit 2019-2020 had doorgezet.

Domein Mens & Maatschappij toont duidelijk een groei. Met name Fontys Hogeschool HRM & Toegepaste Psychologie groeit significant. Bij domein Economie krimpt het aantal nieuwe inschrijvingen. Bij de overige drie domeinen laten de inschrijvingen een vergelijkbaar beeld zien als vorig jaar. In de volgende grafieken is de ontwikkeling van de nieuwe inschrijvingen per domein en per stad weergegeven.

Grootste groei instroom (toename van > 100 nieuwe instroom)	
Fontys Hogeschool HRM & Psychologie (domein M&M)	+250 ; >30% nieuwe inschrijvingen meer dan vorig studiejaar De instroom van het instituut is sinds studiejaar 2017-2018 met meer dan 50% toegenomen. De toename concentreert zich bij de opleiding Toegepaste Psychologie. De groei overtreft de groeiverwachting dit voorjaar. Ook het marktaandeel in deze opleiding neemt toe. Er zijn extra docenten aangenomen om het onderwijs te verzorgen. Door het onderwijs blended aan te bieden is van fysiek ruimtegebrek op korte termijn geen sprake. Er worden scenario's verkend voor de (middel)lange termijn.
Fontys Sporthogeschool (domein M&M)	+120 ; >30% nieuwe inschrijvingen meer dan vorig studiejaar. Het instituut heeft vooral meer inschrijvingen bij de bacheloropleidingen (leraar lichamelijke opvoeding en sportkunde). De groei in deze omvang is niet voorzien in het voorjaar. Het instituut heeft maatregelen getroffen om het onderwijs voor de grotere groepen studenten te organiseren.

Sterkste krimp instroom (afname van < -60 nieuwe instroom)	
Fontys Academy for Creative Industries (domein Economie)	-120 ; -22% nieuwe inschrijvingen minder dan vorig studiejaar De economische opleidingen hebben landelijk gezien te maken met krimp. Voor opleidingen in de creatieve sector en entertainment branche is deze trend door de Covid-19 crisis versterkt. Het instituut anticipeerde dit voorjaar op lagere studentenaantallen en de daarbij horende organisatie (qua personeel en huisvesting).
Fontys Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg (OSO) (domein Educatie)	-70 ; -18% nieuwe inschrijvingen minder dan vorig studiejaar Nadat vorig studiejaar een forse toename van de instroom is genoteerd, is de instroom van OSO per 1 oktober 2020 gekrompen met 18%. De doelgroep van OSO betreft veelal werkenden die met een lerarenbeurs studeren. In aanloop naar studiejaar 2020-2021 zijn door OCW minder lerarenbeurzen verstrekt. De krimp bij Fontys is beperkter dan bij andere hogescholen; het marktaandeel neemt met circa 5% toe.

Mutaties studiejaar 2019-2020

De mutaties door uitstroom (uitval en afstuderen) en tussentijdse instroom hebben zich als volgt ontwikkeld:

Uitstroom en tussentijdse instroom studenten in studiejaar (peildatum 6-10-2020)	Studiejaar 2019-2020	Studiejaar 2018-2019	Studiejaar 2017-2018	Studiejaar 2016-2017
Tussentijdse instroom t.o.v. aanvang studiejaar	1.066	924	936	982
Uitval (netto, dus exclusief switchers binnen Fontys)	5.135	6.045	5.836	5.594
Afgestudeerd	7.528	7.481	7.702	7.615

Bron: FBI BIS01 Verloopoverzicht, d.d. 6 oktober 2020

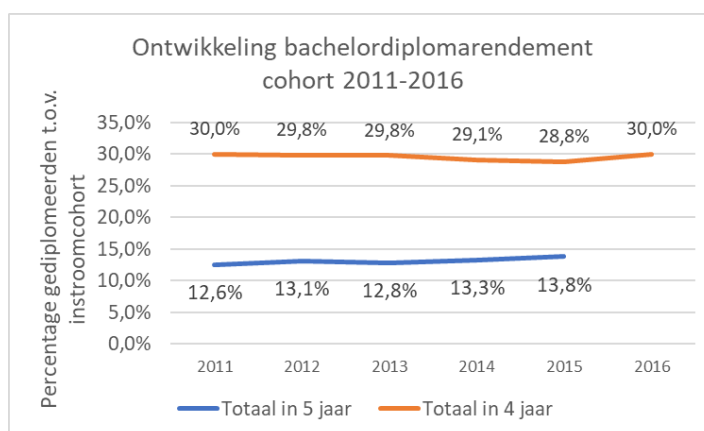
De uitval in studiejaar 2019-2020 is fors lager dan vorig studiejaar. De belangrijkste oorzaak hiervoor is een daling van de uitval onder 1^e jaars studenten. De uitval in deze groep bedraagt in 2019-2020 circa 23% (en bedroeg circa 27% in 2018-2019). Deze daling is het gevolg van het uitgestelde bindend studieadvies; de doorstroom naar het 2^e jaar is in 2020-2021 significant hoger dan voorgaande jaren.

De daling van de uitval wordt enigszins gedempt door een lichte toename van de uitval onder studenten die 2 jaar of langer geleden zijn ingestroomd. Het uitvalpercentage in deze groep is in 2019-2020 circa 0,3 procentpunt hoger dan in 2018-2019.

Het aantal afgestudeerden bedraagt ruim 7.500; dit is beperkt hoger dan studiejaar 2018-2019. Veel instituten zijn in staat geweest om afstudeerzittingen – in aangepaste vorm – doorgang te laten vinden in 2020. De stijging wordt veroorzaakt door het aantal studenten dat is afgestudeerd in een AD-studie, dit aantal is in 2019-2020 met 244 fors gestegen ten opzichte van 2018-2019, 116. Deze graden worden niet bekostigd.

1.2. Ontwikkeling bachelor diplomarendement

Het aandeel studenten dat in 4 jaar na de start het bachelor diploma behaalde, lag na instroomjaar 2011 telkens onder de 30%. Bovendien was de afgelopen jaren sprake van een dalende trend. In studiejaar 2019-2020 zien we dat het bachelor diplomarendement (van instroomjaar 2016) voor het eerst weer toeneemt, tot 30%. Dit is een trendbreuk. Zowel bij voltijd als bij deeltijd is een toename van het bachelor diplomarendement in 4 jaar zichtbaar.

Het aandeel bachelor studenten dat in het vijfde inschrijffjaar afstudeert vertoont sinds 2002 een stijgende trend. In de grafiek is dit zichtbaar gemaakt (zie blauwe lijn) vanaf instroomjaar 2011. De positieve trend zet door; van instroomjaar 2015 heeft 13,8% het diploma in het vijfde jaar behaald.

Verschil met voorgaande jaren is dat deze stijging in studiejaar 2019-2020 eveneens gepaard gaat met een toename van het rendement “afgestudeerd in het vierde jaar” (cohort 2016, oranje lijn in grafiek). Beide ontwikkelingen dempen het aantal langstudeerders.

1.3. Ontwikkeling flexibilisering deeltijdopleidingen

Bij aanvang van studiejaar 2020-2021 zijn ruim 1.100 studenten gestart met een flexibele deeltijdopleiding. Ten opzichte van studiejaar 2019-2020 is dit een daling van circa 100 studenten. Met name de bachelors in domein economie en de educatieve masters hebben minder studenten. De daling bij de educatieve masteropleidingen wordt in belangrijke mate veroorzaakt doordat er significant minder lerarenbeurzen door OCW zijn verstrekt.

		2017 /2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2017 /2018	2018/ 2019	2019/ 2020	2017 /2018	2018/ 2019
		1-10- 2016	1-10- 2017	tussen- tijds	1-10- 2018	tussen- tijds	1-10- 2019	tussen- tijds	1-10- 2020
Economie	# Studenten	17	54	2	138	38	139	64	104
	# Opleidingen	3	3	3	8	8	8	8	8
Gezondheidszorg	# Studenten	0	39	42	54	42	39	59	45
	# Opleidingen	0	2	2	2	2	2	2	2
Educatie	# Studenten	0	595	69	797	78	929	96	874
	# Opleidingen	0	7	7	22	22	22	22	22
EduTechBeroep	# Studenten	0	84	8	69	2	93	3	82
	# Opleidingen	0	4	4	4	4	4	4	4
Techniek	# Studenten	0	0	14	5	7	14	8	14
	# Opleidingen	0	0	0	1	1	1	1	1
Totaal	# Studenten	17	772	135	1.063	167	1.214	230	1.119
	# Opleidingen	3	16	16	37	37	37	37	37

Het programma flexibilisering loopt in 2020 af. Dit najaar vindt evaluatie van het programma plaats.

1.4. Onderzoek beleving studenten in corona-tijd

In april (drie weken nadat de Fontysbrede corona-maatregelen van kracht werden) zijn studenten gevraagd om een aantal vragen te beantwoorden over het online onderwijs, hun welzijn en de bereikbaarheid van Fontys. Daaropvolgend zijn in juni dezelfde vragen nogmaals voorgelegd aan een deel van de Fontys-studenten. Uit de enquête blijkt dat studenten zich voornamelijk zorgen maken over het vinden van een goede manier van studeren, hun studievoortgang en hoe ze in contact blijven met andere studenten. Opleidingen spelen hier bijvoorbeeld op in door studenten structuur te bieden, zoals een gezamenlijke dagopstart en -afsluiting. Vanuit het programma Studiesucces loopt het project 'Warm welkom', waaraan een aantal instituten deelneemt met het doel om eerstejaarsstudenten die de introductie hebben gemist, zich thuis te laten voelen bij Fontys. Begin november vindt een nieuwe uitvraag plaats om de beleving van studenten te evalueren. Hierbij worden zowel ouderejaars als eerstejaars studenten bevroegd.

1.5. Bijzonder prestaties studenten

In de rapportageperiode van Marap II hebben onderstaande studenten zich onderscheiden:

- Eva Kuipers van Pabo University Tilburg (Fontus Hogeschool Kind en Educatie) won eind mei de Brabantse finale van de Pabo Voorleeswedstrijd. Deze provinciale finale was voor Eva het hoogst haalbare dit jaar, want de nationale finale is wegens de situatie rondom Covid-19 dit jaar afgeblazen.
- ResisCheck, een startup die zich bezighoudt met antibioticaresistentie, kreeg op maandag 15 juni niet alleen de tweede prijs uitgereikt tijdens de Student Company of the Year verkiezing, ook werden de studenten beloond met de Delta's Innovation Award. ResisCheck bestaat uit vier studenten waarvan er drie de opleiding Ondernemerschap & Retail Management bij Fontys Hogeschool Economie en Communicatie in Eindhoven; Leontien van Keulen, Lisa van Roosmale en Robert van den Boom.

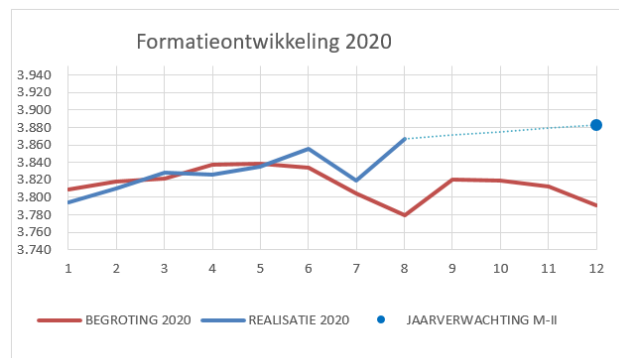
2. Medewerkers en organisatie

2.1. Formatie ontwikkeling

In de maanden januari tot en met augustus is de inzet gemiddeld 12 fte hoger geweest dan begroot.

In voorgaande jaren was de formatie in deze periode van het jaar structureel lager dan begroot, doordat instituten en diensten er bijvoorbeeld voor kozen om invulling van vacatures direct vanaf 1 januari te begroten maar de feitelijk invulling pas later werd gerealiseerd. Bij het opstellen van begroting 2020 is hier extra aandacht voor gevraagd, wat heeft geleid tot een nauwkeurigere schatting van de formatie ontwikkeling in de eerste helft van het jaar.

Het aantal aanmeldingen en inschrijvingen voor het studiejaar 2020-2021 is hoger dan verwacht (zie paragraaf 1.1). Instituten die meer studenten mogen verwelkomen hebben vanaf augustus een hogere formatie dan begroot. Op Fontys totaalniveau wordt in de actuele prognose een uitbreiding van de formatie in loondienst verwacht naar 3.880 fte, terwijl in de begroting rekening werd gehouden met een lichte terugloop van de formatie vanaf augustus van circa 3.840 voor de zomer naar 3.820 na de zomer.

De gemiddelde formatie in 2020 op basis van de actuele jaarverwachting is 3.844 fte, 28 fte meer dan begroot (0,7%).

Mede onder invloed van oplopende studievoorschotmiddelen in 2021 wordt rekening gehouden met een verdere stijging van de formatie per ultimo 2020 van circa 90 fte ten opzichte van de begrote begin- en eindstand in 2020.

	JVV II ultimo 2020	Begroot ultimo 2020	Verschil ultimo 2020	Realisatie ultimo 2019	Verwacht gemiddeld M-II 2020	Begroot gemiddeld 2020	Verschil Gemiddeld 2020	
Instituten	3.289	3.203	+86	3.205	3.264	3.223	+41	+1,2%
Centrale diensten	562	556	+6	540	547	559	-12	-2,1%
CvB Algemeen	32	32	+0	33	33	34	-1	-3,0%
Totale formatie	3.883	3.791	+92	3.778	3.844	3.816	+28	+0.7%

2.2. Ziekteverzuim

Het voortschrijdend gemiddelde ziekteverzuimpercentage over de eerste acht maanden van 2020 bedraagt 4,5% (t/m april 2020: 5,3%, t/m augustus 2019: 4,6%, t/m augustus 2019 4,6%). In lijn met de verzuimontwikkeling in voorgaande jaren laat het verzuim in het voorjaar en de zomer een dalende trend zien. Dit geldt ook voor de instituten met het hoogste verzuim. Onderstaande tabel laat zien welke organisatieonderdelen in de eerste acht maanden van 2020 het hoogste verzuim hadden.

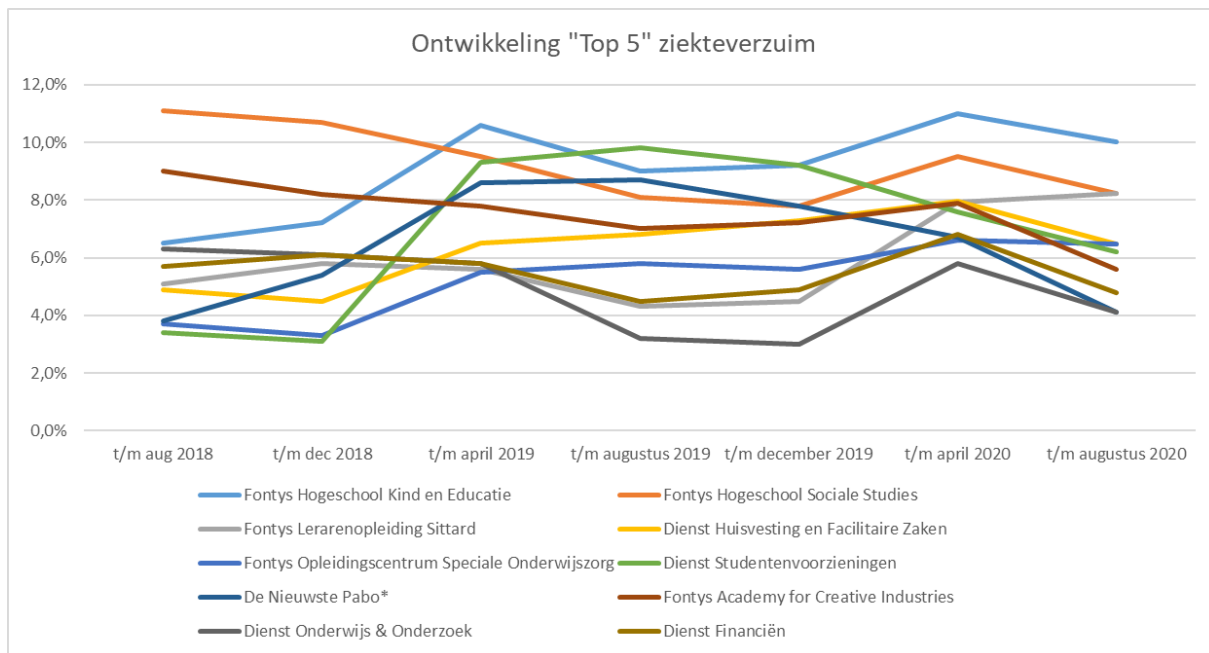
Verzuim %	t/m augustus 2020	t/m april 2020	t/m december 2019	t/m augustus 2019
Fontys Hogeschool Kind en Educatie	10,0%	11,0%	9,2%	9,0%
Fontys Hogeschool Sociale Studies	8,2%	9,5%	7,8%	8,1%
Fontys Lerarenopleiding Sittard	8,2%	7,9%	4,5%	4,3%
Dienst Huisvesting en Facilitaire Zaken	6,5%	8,0%	7,3%	6,8%
Fontys Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg	6,5%	6,6%	5,6%	5,8%

Opvallend is de stijging bij Fontys Lerarenopleiding Sittard. Het ziekteverzuim is gestegen van 4,3% in augustus 2019 naar 8,2% in augustus 2020. Deze stijging wordt veroorzaakt door een aantal langdurig zieken, en zwangerschappen met complicaties, waardoor deze ook tot ziekmeldingen leiden. Verwachting is dat het percentage komende maanden weer gaat dalen omdat twee van de langdurig zieken elders zijn gaan werken en één langdurig zieke medewerker na de zomer is gereïntegreerd.

Verder valt in positieve zin op dat het verzuim bij Fontys Academy for Creative Industries is gedaald van 7,9% in april naar 5,7% in augustus. Daarnaast blijft het ziekteverzuim bij Dienst Studentenvoorzieningen in 2020 een dalende tendens vertonen nadat deze in 2019 het hele jaar boven de 9% was. In augustus bedraagt het verzuim 6,2%.

In de vorige bestuursrapportage zijn een aantal acties aangekondigd die vanuit Dienst P&O opgepakt gaan worden. Deze zijn inmiddels in gang gezet. Zo is binnen Dienst P&O de specifieke aanpak per BU met alle P&O consultants besproken. Elke consultant zet dit thema op de agenda het MT van de BU waarvoor ze werken. Centraal binnen P&O wordt per BU een verzuimanalyse gemaakt op basis waarvan de P&O consultant, het MT en de MR het gesprek met elkaar kunnen voeren en een integraal plan van aanpak op kunnen stellen. Het gaat daarbij niet sec om het ziekteverzuim maar om een integrale aanpak van verzuim, werkdruk en vitaliteit. De afspraak is dat voor het einde van dit jaar iedere BU zijn plan gereed heeft. Daarnaast is aangegeven dat een generiek onderzoek uitgevoerd wordt naar langdurig verzuim (>92 dagen). Over de aanpak hiervan is overleg gevoerd tussen Dienst P&O en de opleiding HRM. Afsproken is dat het onderzoek gezamenlijk uitgevoerd wordt.

Dat ziekteverzuim continue aandacht verdient blijkt uit onderstaande grafiek. Hierin is van de instituten en diensten die afgelopen twee jaar bij de vijf organisaties met het hoogste verzuim hebben gehoord de ontwikkeling van het verzuimpercentage over de afgelopen twee jaar getoond. Hierin is duidelijk te zien dat het ziekteverzuim grote schommelingen kan vertonen maar ook dat het lang kan duren om het ziekteverzuim weer omlaag te krijgen als het eenmaal gestegen is. Dat heeft soms te maken met factoren die niet beïnvloedbaar zijn maar het is van belang structureel de vinger aan de pols te houden.

2.3. Bijzondere prestaties medewerkers

In de rapportageperiode van Marap II hebben onderstaande medewerkers zich onderscheiden:

- Dat ook zo iets als promoveren tijdens de coronaperiode 'gewoon' doorgaat, bewijst Roderick Wondergem. De docent-onderzoeker bij Fontys Paramedische Hogeschool (FPH) promoveerde op 23 juni -vanuit zijn eigen woonkamer- met zijn onderzoek naar het beweeggedrag van mensen na een beroerte.
- Tina ten Bruggencate, docent Toegepaste Psychologie bij Fontys Hogeschool HRM en Psychologie, promoveerde begin juli met een onderzoek naar sociale behoeften van ouderen en de rol die sociale technologie speelt in het vervullen hiervan.

3. Financiën

3.1. Resultaatontwikkeling

Onderstaande tabel toont de verwachte resultaatontwikkeling en afwijkingen ten opzichte van begroting 2020:

Resultaatontwikkeling 2020 (* € 1 mln)	JVW MARAP II 2020	Begroting 2020	Verschil JVW MARAP II t.o.v. begroting 2020	JVW MARAP I 2020	Verschil JVW MARAP II t.o.v. MARAP I 2020
Baten	428,0	424,0	+ 4,0	428,2	- 0,2
Lasten	439,5	436,7	+ 2,8	441,3	- 1,8
Resultaat	- 11,5	- 12,7	+ 1,2	- 13,1	+ 1,6
<i>Bandbreedte resultaat</i>	<i>- 12,5 tot - 7,5</i>				

De actuele jaarverwachting is +/- m€ 11,5. Dit is m€ 1,2 positiever dan begroot. Deze jaarverwachting kent een grote onzekerheid onder invloed van de volgende ontwikkelingen:

- Een aantal programma's die gericht zijn op Fontysbrede Strategische Vernieuwing is getemporiseerd (zie verder paragraaf 3.3) en er is sprake van lagere inzet door herprioritering van activiteiten als gevolg van Covid-19. Een aantal programma's en projecten is in voorbereiding. De uitgaven voor deze programma's die nog plaatsvinden in 2020 na goedkeuring van de business cases en programmaplannen zullen naar verwachting lager zijn dan de oorspronkelijke indicatieve prognoses waarmee in de pijplijn rekening is gehouden.
- Covid-19: instituten en diensten hebben de afgelopen periode zorgvuldig in beeld gebracht wat de impact is van Covid-19. Deze impact is ook grotendeels verwerkt in de jaarverwachting. Het is onzeker welke invloed Covid-19 de rest van het jaar op de baten en lasten zal hebben omdat niet bekend is wanneer versoepeling van maatregelen plaats gaat vinden. Zie verder onder I in de volgende paragraaf.
- Voorzieningen DI en Werktijdvermindering Senioren: De kosten die samenhangen met deze voorzieningen zijn zeer waarschijnlijk te hoog ingeschat. Zie verder in deze paragraaf de passage over dotatie aan voorzieningen.
- Voorzichtigheid: diverse instituten en diensten zijn nog conservatief in het bijstellen van de jaarverwachting. Hoewel er in de begrotingsfase is bijgestuurd op realistische prognoses, lijken de out-of-pocket kosten voor professionalisering nog steeds te hoog ingeschat.

Op basis van bovenstaande komen we tot een bandbreedte van het verwachte resultaat voor 2020 van –m€ 12,5 tot –m€ 7,5.

De bandbreedte van m€ 5 bij MARAP II is kleiner, en het verwachte exploitatiesaldo is positiever dan bij MARAP I (-m€ 21 tot -m€ 13). Dit komt mede door de keuze om meer voorbereidingstijd uit te trekken voor de programma's die zich richten op de Fontys IT Versnellingsagenda (FIVA) en de transitie van het Educatieve domein. Latere opstart van deze meerjarige programma's leidt tot een lagere indicatie van de uitgaven die nog zullen plaatsvinden in 2020, en daardoor een smallere bandbreedte.

Toelichting verschillen exploitatiesaldo per rubriek

Exploitatierekening	Begroting 2020	JVW II 2020	Vershil t.o.v. begroting	Realisatie 2019
BATEN				
Rijksbijdragen	310.232	319.544	9.313	312.797
Ov. overheidsbijdragen en subsidies	8.760	6.163	2.597-	5.896
Collegegelden	81.627	82.281	654	80.143
Opbrengst werk voor derden	14.029	11.934	2.095-	13.669
Overige opbrengsten	9.390	8.058	1.332-	10.035
	424.038	427.980	3.942	422.540
LASTEN				
Personele lasten	348.456	357.869	9.414	333.288
Huisvestingslasten	21.731	21.486	245-	19.528
Beheer- en exploitatielasten	48.041	43.172	4.869-	46.529
Afschrijvingen	17.949	16.486	1.463-	16.236
Saldo financiële baten en lasten	553	503	50-	662
Vennootschapsbelasting	-	-	-	-
	436.730	439.517	2.786	416.244
Resultaat	12.692-	11.536-	1.156	6.295

Rijks- en overige bijdragen (JVW +m€ 9,3)

De positieve afwijking in de jaarverwachting is verklaarbaar door:

- bijstelling van de Rijksbijdrage 2020 voor looncompensatie ter dekking van hogere cao-lasten +m€ 8,1;
- prijscompensatie +m€ 0,4.

Daarnaast participeert Fontys in een groter aantal projecten waarvoor specifieke subsidies toegekend zijn.

Collegegelden (JVW +m€ 0,7)

De positieve afwijking is verklaarbaar door een hogere instroom per 1-10-2020, een verbeterde doorstroom en een effect van uitstel van het Bindend Studiedadvies in studiejaar 2019/2020 als gevolg van Covid-19.

Overige overheidsbijdragen en subsidies (JVW -m€ 2,6) en Opbrengst werk voor derden (contractactiviteiten) (JVW -m€ 2,1)

Onder invloed van Covid-19 is de verwachting dat de overige overheidsbijdragen en subsidies (- 30%) en contractactiviteiten (- 15%) sterk achterblijven op begroting. De meeste instituten verwachten de begrote omzet niet te realiseren. Het valt op dat dit met name instituten in het technische domein raakt:

- FH ICT (-m€ 1,1) heeft de ambitie die was opgenomen in de begroting doorgeschoven naar 2021 omdat er te weinig capaciteit beschikbaar is en minder projecten kunnen worden uitgevoerd als gevolg van Covid-19.
- Bij Fontys Pedagogisch Technische Hogeschool (-m€ 0,7), Fontys Hogeschool Technische Natuurwetenschappen (-m€ 0,3) en Fontys Hogeschool Engineering (-m€ 0,4) is sprake van een daling van de opbrengsten als gevolg van Covid-19, onder andere omdat laboratoria niet toegankelijk zijn.

De overige m€ 2 is verdeeld over een groot deel van de andere instituten omdat onderzoek niet uitgevoerd kan worden en omdat projectcalls uitgesteld zijn als gevolg van Covid-19.

Overige opbrengsten (JVW -m€ 1,3)

De aanpassing van de jaarverwachting van de overige opbrengsten met -m€ 1,3 is voornamelijk verklaarbaar door aanvullende bijdragen van studenten voor activiteiten die, zoals al gerapporteerd bij MARAP I, als gevolg van Covid-19 niet doorgaan, zoals excursies en studiereizen.

Personele lasten (JVW +m€ 9,4)

	JVW Marap II	Begroting 2020	Verschil Realisatie en Begroting
Ontwikkeling personele lasten			
Loonkosten eigen personeel/OOET	319.921	309.796	10.126
Loonkosten pers. niet in loondienst	29.215	29.356	142-
Dotatie voorz. personele risico's	3.687	2.746	941
Overige personele lasten	6.530	7.873	1.343-
Sociale verzekeringsfondsen	1.484-	1.316-	168-
Totaal personele lasten	357.869	348.455	9.414

Loonkosten eigen personeel/OOET

De personele lasten in de jaarverwachting zijn m€ 10,1 hoger dan begroot. Dit saldo wordt veroorzaakt door:

- m€ 7,8 extra lasten als gevolg van de nieuwe cao hbo 2020 (2,75% loonstijging per 1 juli 2020 en eenmalige uitkering van € 880 in juni 2020, in de begroting was hiermee nog geen rekening gehouden. Deze extra loonkosten worden gecompenseerd via de Rijksbijdrage van OCW.
- m€ 2 extra lasten door verwachte inzet van gemiddeld 28 fte's meer dan begroot als gevolg van meer studenten. Zie hiervoor verder paragraaf 2.1.
- De vergoeding voor thuiswerken in verband met Covid-19 die in april 2020 voor een bedrag van € 200 per medewerker is uitgekeerd wordt gecompenseerd door lagere reiskosten woon-werk als gevolg van Covid-19.

Dotatie voorziening personele risico's

In de jaarverwachting is rekening gehouden met een verhoging van de voorzieningen met m€ 1,0. Het betreft met name een stijging van de voorziening voor de maximale wachtgeldverplichtingen die voortvloeien uit het beëindiging van een aantal langlopende dienstverbanden.

De mutatie in voorzieningen in de rest van 2020 kenmerkt zich verder door een hoge mate van onzekerheid:

- omdat we nog niet voldoende in staat zijn om het gebruik van de CAO regelingen werktijdvermindering senioren en duurzame inzetbaarheid gedurende het jaar te volgen en dit te vertalen naar de impact op de voorzieningen. De diensten P&O en Financiën werken aan procesafspraken om dit te verbeteren.
- Vanwege de aard van de voorzieningen: de hoogte van onder meer de voorzieningen wachtgeld en werktijdvermindering senioren is afhankelijk van keuzes van- en afspraken met individuele medewerkers en daarmee lastig voorspelbaar.

Deze onzekerheden zijn meegenomen in de bandbreedte van het resultaat (zie paragraaf 3.1).

Met name de onzekerheid over de afbouw en omvang van de voorziening duurzame inzetbaarheid (DI) eind 2020 is groot:

- In het principeakkoord voor de cao hbo 2020 is vastgelegd dat DI-uren niet meer kunnen worden gespaard vanaf september 2020. De komende drie jaar moeten medewerkers hun gespaarde uren af gaan bouwen en neemt daarmee ook het saldo van de voorziening af. De impact hiervan voor de periode september tot en met december is afhankelijk van individuele afspraken die hierover met medewerkers worden gemaakt. Deze afspraken worden pas zichtbaar in het HR systeem nadat de feitelijke inzet van gespaarde DI uren is geregistreerd door de medewerker.
- Tijdens de Covid-19 crisis is het voor medewerkers niet in alle gevallen mogelijk geweest om geplande opname van DI uren voor het beoogde doel aan te wenden (bijvoorbeeld sabbatical). Fontys heeft het beleid coulant om te gaan met het verplaatsen van de opname van deze uren. Op dit moment is de impact hiervan niet bekend.
- De voorziening ultimo 2019 is gebaseerd op 5 jaren van opbouw van rechten. Dat is gelijk aan de maximale periode waarover medewerkers spaaruren konden opbouwen. In de begroting is door instituten toch rekening gehouden met een verdere oploop (m€ 0,9) van de voorziening. Dit is zeer waarschijnlijk te hoog ingeschat waardoor deze kostenpost niet gerealiseerd gaat worden. Met deze positieve resultaatafwijking is rekening gehouden in de bandbreedte van de jaarverwachting.

De stand van de voorzieningen is per 30 augustus 2020 als volgt:

In k€	30-08-2020	30-04-2020	31-12-2019	Mutatie
Wachtgelden	8.468	6.792	6.791	1.677
Duurzame inzetbaarheid	7.239	7.239	7.240	-1
Werkijdvermindering senioren	7.390	7.393	7.401	-11
Dienstjubilea	2.637	2.637	2.636	1
WGA (werkhervatting gedeeltelijk arbeidson-)	735	892	900	-165
Reorganisatie en personele fricties	515	538	1.072	-557
Bezava	-29	104	99	-128
Overige (Fydes, verlieslatende contracten)	730	770	751	-21
Totaal	27.685	26.365	26.890	+795

Overige personele lasten

De afwijking in de overige personele lasten is voornamelijk verklaarbaar door onderuitputting van begrote out of pocket kosten voor professionalisering als gevolg van Covid-19.

Overige beheer- en exploitatielasten (JVW – m€ 5,3)

De verklaring voor de lagere overige beheer- en exploitatielasten hangt nauw samen met de gevolgen van Covid-19. Deze onderschrijding is nagenoeg bij alle instituten zichtbaar. De belangrijkste verschillen zijn:

- m€ 2,1 minder reis- en verblijfkosten (-51%) waaronder reductie OV-lasten, hotelovernachtingen, vlieguren, diensturen);
- m€ 1,8 student gebonden (- 27%) kosten vanwege onder andere excursies die niet doorgaan (zie tevens onder overige baten voor de hiermee samenhangende baten die ook lager zijn dan begroting);
- Het resterende verschil is verklaarbaar door oorzaken vanwege Covid-19, bijvoorbeeld lagere printkosten omdat nog nauwelijks geprint wordt in de Fontysgebouwen, cateringkosten van bijeenkomsten die niet doorgaan en minder verbruik van leermiddelen.

Afschrijvingslasten (JVW – m€ 1,5)

De afschrijvingskosten zijn lager dan begroot omdat de afschrijvingskosten van gebouw R1 te hoog in de begroting zijn opgenomen (-m€ 0,6). Daarnaast is de inschatting van de levensduur van het bouwkundig skelet van gebouw P8 op Stappegoor aangepast waardoor de afschrijvingstermijn is verhoogd van 15 naar 30 jaar (-m€ 0,5). Dit is de standaard afschrijvingstermijn voor gebouwen. Tot slot blijven reguliere investeringen achter op begroting, zie hiervoor verder paragraaf 3.4.

Nadere toelichting belangrijke afwijkingen

I. Covid-19

Begin april zijn de instituten en diensten gestart met het gestructureerd opbouwen van het inzicht in de financiële impact en/of schade als gevolg van de Covid-19 crisis binnen het eigen instituut of dienst. Hiertoe hebben zij de beschikking gekregen over een format dat periodiek hebben geactualiseerd en besproken met de domeincontroller. In mei en in september hebben we op basis van deze overzichten een inschatting gemaakt van de financiële impact van Covid-19 voor Fontys. Het beeld van september komt in grote lijnen overeen met het beeld van mei.

Aan de batenkant worden ten gevolge van de Covid-19 crisis voornamelijk minder baten verwacht uit subsidieprojecten en contractactiviteiten, studentbijdragen en interne verrekeningen. Daar staat tegenover dat per saldo ook lagere lasten worden verwacht dan vooraf begroot. Dit komt met name door lager lasten in verband met reis- en verblijf, studentvoorzieningen, catering, printen en loonkosten personeel niet in loondienst. Evenals in mei is het beeld dat de kwantificeerbare positieve en negatieve effecten die direct samenhangen met de Covid-19 crisis elkaar op Fontysniveau nagenoeg lijken te compenseren. Met name de indirecte effecten in de vorm van herprioriteringen, en daardoor temporisering van projecten is in dit stadium nog lastiger te kwantificeren.

II. Onzekerheid kwaliteitsafspraken

Het regieteam heeft in september een extra aanvraag gedaan bij de instituten naar de besteding van de decentrale studievoorschotmiddelen in 2020. Uit de jaarverwachtingen voor 2020 blijkt dat de verwachte bestedingen van alle instituten samen op Fontysniveau per saldo beperkt (m€ 0,2 op m€ 10,8) lager zijn dan de toegekende studievoorschotmiddelen. Bij instituten waar sprake is van onderbesteding wordt bekeken hoe de studievoorschotmiddelen in 2020 alsnog besteed kunnen worden in lijn met de voornemens en doelen uit het Plan Kwaliteitsafspraken. Eventuele aanpassing van het plan verloopt in zorgvuldige afstemming met de IMR.

3.2. Resultaatontwikkeling organisatieonderdelen

Drie instituten verwachten een aanzienlijk lager exploitatiesaldo dan begroot (afwijking > m€ 0,2):

- Fontys Paramedische Hogeschool (-/- k€ 346) door een afname van incompany cursussen in omzet contractonderwijs en een daling van de 2^e/3^e geldstroom omdat onderzoek niet uitgevoerd kan worden en omdat projectcalls uitgesteld zijn als gevolg van Covid-19.
- Fontys Hogeschool Mens & Gezondheid (-/- k€ 248), voornamelijk verklaarbaar door minder opbrengsten 2^e en 3^e geldstroom als gevolg van Covid-19, waarbij bijsturen in lasten beperkt mogelijk is als gevolg van een kleine flexibele schil.
- Fontys Lerarenopleiding Tilburg (-/- k€ 560), waarbij de belangrijkste verklaring voor een aanzienlijk lager exploitatiesaldo is dat sprake is van niet begrote kosten voor beëindiging dienstverband van een aantal medewerkers.

Daarnaast verwachten vier diensten een aanzienlijk lager exploitatiesaldo dan begroot (afwijking > m€ 0,2):

- Dienst IT(-/- k€ 788) door een toegestane budgetoverschrijding van ruim k€ 500 voor het buiten gebruik stellen van hardware (zoals fysieke servers) vanwege het project Cumulus. De doelstelling van Cumulus is om te zorgen voor een versnelling in het oplossen van de technology debt in de infrastructuur, vooruitlopend op het FIVA-programma. De afhankelijkheid van duurdere externe inhuur is groot. Dit leidt tot hogere kosten.
- Dienst Marketing & Communicatie (-/- k€ 312) door niet begrote kosten voor vervanging directeur en extra inzet voor het Klantcontactcentrum als gevolg van Covid-19.
- Dienst Onderwijs & Onderzoek (-/- k€ 588), voornamelijk verklaarbaar door uitbreiding van het managementteam, uitbreiding van capaciteit en expertise op het gebied van onderwijslogistiek en extra externe inhuur ten behoeve van Finder, voor de implementatie van een nieuw bibliotheekstelsel.
- Dienst Personeel & Organisatie (-/- k€ 343) verwacht – in lijn met MARAP I - extra kosten voor bedrijfsgezondheidszorg om het hoge ziekteverzuim terug te dringen en voor arbeidsmarktcommunicatie. Het tekort is verder verklaarbaar door uitbreiding van formatie voor reguliere dienstverlening (zowel inhuur als in het servicecentrum).

Fontys Hogeschool voor de Kunsten (+m€ 1,6, 6% ten opzichte van de begrote omzet) en Fontys Hogeschool Economie en Communicatie (+m€ 0,9, 2% ten opzichte van de begrote omzet) zijn de twee instituten met de grootste positieve afwijkingen. De positieve afwijking bij Fontys Hogeschool voor de Kunsten wordt verklaard door de begrote inzet voor externe inhuur die naar verwachting voor m€ 1 niet gerealiseerd zal gaan worden, mede vanwege reisbeperkingen voor buitenlandse medewerkers als gevolg van Covid-19. Ook op materiële kosten wordt een forse onderbesteding verwacht als gevolg van Covid-19 omdat bijvoorbeeld geen zaalhuur nodig is voor afstudeerzittingen. Bij Fontys Hogeschool Economie en Communicatie is de positieve afwijking verklaarbaar door hoger collegegeld vanwege een hoger dan begrote instroom en de personele lasten lager zijn dan begroot (o.a. door een andere invulling van het professionaliseringsbudget).

De Dienst Huisvesting & Facilitaire Zaken verwacht een positieve resultaatafwijking van circa m€ 2, waarvan reeds m€ 0,9 is verklaard in MARAP I, door voornamelijk een te hoog begrote afschrijvingslast R1. De positieve bijstelling in de jaarverwachting in deze verslagperiode is verklaarbaar door verwachte onderbesteding op onderhoudskosten (regulier, geen effect van Covid-19) en uitgestelde uitbreidingsinvesteringen en upgrades als gevolg van Covid-19, zoals uitbreiding van parkmanagement systeem en fietsenstallingen.

3.3. Centraal budget voor Fontysbrede vernieuwingen

In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van het centraal budget voor Fontysbrede strategische vernieuwingen. De totale toekenningen inclusief wat er nog in de pijplijn zit, bedragen m€ 19. Dat is ruim m€ 4 meer dan begroot (m€ 15). Dit betreft zowel de projecten die dekking kennen vanuit de bestemmingsreserve als de projecten die gedekt worden uit het reguliere centrale budget voor strategische vernieuwingen.

De verwachting is dat niet alle toekenningen volledig zullen leiden tot bestedingen in 2020:

- Enkele programma's en projecten zijn getemporiseerd (FFF, Bedrijfsmodel, Ruimtelijke Efficiency) om ruimte te maken voor projecten die direct bijdragen aan het (digitale) onderwijs.
- Diverse projecten kennen tot en met augustus, mede onder invloed van Covid-19, een lagere inzet.
- Toekenning van projecten in de pijplijn en de besteding van deze middelen is onzeker.

In de jaarverwachting is rekening gehouden met extra bestedingen van m€ 1,5 ten opzichte van de begroting, waardoor het totaalbedrag uitkomt op m€ 16,5.

Bestemmingsfonds SSF

De middelen van het voormalige Stichting Steunfonds Fontys (SSF) zijn ondergebracht in een bestemmingsfonds (m€ 28). Het opstellen van een voorstel voor de aanwending van het bestemmingsfonds is nog niet afgerond. Het saldo van kosten van lopende projecten en het resultaat op effecten en obligaties wordt onttrokken aan het fonds. Voor 2020 houden we rekening met een onttrekking aan het fonds van m€ 0,3.

3.4. Liquiditeit

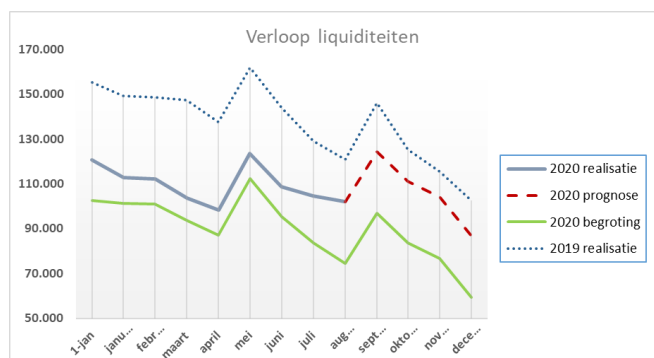
De stand van de liquide middelen bedraagt eind augustus m€ 102. Door de fusie met Stichting Steunfonds Fontys (SSF) per 01-01-2020 is de liquide middelen positie toegenomen met m€ 18. Hiermee was in de begroting 2020 nog geen rekening gehouden.

De stand van de liquide middelen is eind augustus m€ 28 hoger dan begroot. Naast de middelen die vanuit de fusie met SSF beschikbaar zijn gekomen (m€ 18) wordt dit veroorzaakt door:

Lagere uitgaven binnen het huisvestingsprogramma (m€ 6). Het betreft de projecten:

- nieuwbouw R10 Rachelsmolen (de totale uitgaven zijn lager dan het vastgestelde budget en eindfacturen moeten deels nog worden voldaan)
- Mindlabs: op basis van de huidige planning wordt in 2020 minder uitgegeven (en in 2021 meer)
- Nieuwbouw fase II Rachelsmolen: de sloopkosten van gebouw R1 vallen lager uit

Een lager investeringsvolume bij reguliere investeringen (m€ 4). In de begroting 2020 is tot en met augustus rekening gehouden met m€ 6 investeringen voor verbouwingen en apparatuur (op jaarbasis m€ 9). Tot en met augustus is m€ 2 uitgegeven.

Bijlage 1. Resultaat MARAP II 2020 per organisatieonderdeel

(in k€)

BU		Baten 2020			Resultaat 2020		
		Begroting	JVW M-II	Verschil JVW M-II tov begroting	Begroting	JVW M-II	Verschil JVW M-II tov begroting
1	Fontys Paramedische Hogeschool	23.239	23.093	-147	147	-199	-346
2	Fontys Hogeschool Mens & Gezondheid	20.855	20.935	80	-244	-492	-248
3	Fontys Hogeschool HRM & Psychology	19.828	20.135	307	389	893	505
6	Fontys Hogeschool Pedagogiek	18.586	18.996	410	45	407	361
7	Fontys Lerarenopleiding Tilburg	29.570	29.908	339	-1.189	-1.749	-560
8	Fontys Lerarenopleiding Sittard	8.062	8.247	185	-812	-727	84
9	Fontys Pedagogisch Technische Hogeschool	6.508	6.293	-216	1	-169	-170
12	Fontys Sporthogeschool	14.004	14.402	397	22	536	515
13	Fontys Opleidingsc. Speciale Onderwijszorg	6.423	6.362	-61	140	-7	-147
16	de Nieuwste Pabo (dNP)	2.870	2.837	-33	-373	-320	53
19	Fontys Hogeschool Theologie Levensb.	792	802	11	-10	-54	-44
21	Fontys Hogeschool Journalistiek	7.685	7.773	89	2	3	1
22	Fontys Economische Hogeschool Tilburg	12.193	12.308	115	-513	-397	116
25	Fontys Academy for Creative Industries	16.766	17.151	385	-605	-340	265
27	Fontys International Business School	21.583	21.125	-457	148	402	254
29	Fontys Hogeschool ICT	36.058	36.388	330	0	0	0
31	Fontys Hogeschool Toegepaste Natuurw.	12.217	11.967	-250	-163	-129	34
34	Fontys Hogeschool voor de Kunsten	27.056	27.981	925	-0	1.595	1.595
43	Fontys Hogeschool Engineering	25.289	25.646	357	-835	-989	-155
45	Fontys Hogeschool Sociale Studies	9.423	9.614	191	-217	-74	144
47	Fontys Hogeschool Techniek en Logistiek	12.734	12.909	175	-546	-602	-56
48	Fontys Hogeschool Bedrijfsm., E en T	15.673	16.019	346	-103	162	264
58	Fontys Hogeschool Kind & Educatie	17.809	18.441	633	72	156	84
59	Fontys Hogeschool Economie & Communicatie	40.042	40.572	531	-268	670	938
80	Stichting OOET	1.012	1.561	549	-42	-26	17
89	Stichting Juridische Hogeschool	8.543	8.810	267	-139	267	406
Totaal instituten		414.818	420.276	5.458	-5.093	-1.182	3.911
61	Dienst Financiën	7.265	7.355	91	0	97	97
62	Dienst Huisvesting & Facilitaire Zaken	47.443	48.075	632	-0	1.965	1.965
63	Dienst IT	27.155	29.015	1.859	100	-688	-788
64	Dienst Marketing & Communicatie	7.360	7.759	399	11	-312	-323
66	Dienst Onderwijs & Onderzoek	8.668	11.294	2.626	54	-588	-642
67	Dienst Personeel & Organisatie	6.152	6.456	305	-8	-352	-343
68	Dienst Studentenvoorzieningen	9.160	9.375	215	0	-135	-135
Totaal ondersteunende diensten		113.202	119.329	6.127	156	-12	-169
50	College van Bestuur / bestuursstaf	3.800	3.895	95	-167	-110	57
53	Projecten en programma's	3.347	4.443	1.096	-499	-744	-245
55	Fontys Algemeen	310.388	320.017	9.629	-7.160	-9.355	-2.195
Totaal Fontys Centraal		317.535	328.355	10.820	-7.825	-10.209	-2.383
<i>eliminatie BU 89 (50%)</i>		<i>-4.271</i>	<i>-4.405</i>	<i>-134</i>	70	-133	-203
<i>eliminaties intercompany</i>		<i>-417.246</i>	<i>-435.575</i>	<i>-18.329</i>	0	0	0
Totaal Fontys		424.038	427.980	3.942	-12.692	-11.536	1.156

Centraal budget Fontysbrede strategische vernieuwingen

Overzicht Fontysbrede programma's of projecten die gericht zijn op strategische vernieuwing,
volgens de actuele situatie per oktober 2020

Project	Centraal budget 2020 in k€			
	Toegekend centraal budget	aanvraag budget (pijplijn)	Begroot 2020	ruimte in reeks t.o.v. begroting
Versterken positie leven lang ontwikkelen				
Flexibilisering deeltijdopleidingen (experimenteerruimte OCW)			2.000	
	1.764	-	2.000	236
Vernieuwing informatievoorziening				
Integratieplatform --> Enterprice service bus (ESB)	408			
Bedrijfsmodel	300	-		
Modernisering Digitale Leer Omgeving (DLO)				
Digitaal kennistoetsen	765			nvt
Learning Management Systeem	977			
Digitaal overdraagbaar studentportfolio		90		nvt
Tijdelijke ondersteuning organisatorische veranderopgave bij DLO				
Flexibilisering deeltijdonderwijs lijn 3	84	-		
SIEB: Slim Inleveren En Beoordelen	154			
Fontys Financien Futureproof (FFF)	1.940	706		
Relatiebeheer	664	-		
Digitaal kwaliteitsportfolio				
Doorontwikkeling digitaal kwaliteitsportfolio	104			
Technische infrastructuur Cumulus: "met SURF naar de cloud"	572			
Fontys Finder: implementatie geïntegreerd bibliotheek systeem)	67			
	6.035	796	5.000	-1.831
Toekomstbestendige huisvesting en efficiënte inzet van middelen				
Huisvestingsprogramma 2015-2024	700			
Ruimtelijke efficiency (Reff)	305	-		
Plannen van onderwijs, inzet en middelen (POIM)	3.570	-		
	4.575	-	3.200	-1.375
Kwaliteitsafspraken, succesvol studeren, hybride&authentieke leeromgeving, Docentprofessionalisering				
Regieteam kwaliteitsafspraken	135			
Programma studiesucces	503	-		
Uitvalprogramma Empower TEC	316			
Werkplaats Instrumentarium (WIN)	148			
AHLO (authentieke hybride leeromgevingen) -> Vervolg op WIN en Social labs	464	-		
Experiment TQ5 uitbreiding OIL's	70			
Onderzoeksvoorstel evaluatie Strijp TQ	133			
Programma docentprofessionalisering	114	-		
	1.883	-	1.500	-383
Organisatieontwikkeling				
Vervolg programma kwaliteitsportfolio: implementatiestrategie				
Experiment Instellingsaccreditatie lichtere opleidingsbeoordeling (ILO)	125			
Programma ondersteunende processen	-	445		
Verbinden en verrijken (afrondding laatste tranche)	135			
Heroriëntatie educatieve opleidingen; o.b.v. meest recente business case, waarbij de verdeling over de jaren onzeker is.		-		
Pilot PABO*ALO	196	-		
Pilot Learning college	66	-		
Tijdelijke ondersteuning organisatorische veranderopgave bij herziening en harmonisering van processen (DLO programma)	911			
Fontys IV VersnellingsAgenda (FIVA - dienst IT) o.b.v. meest recente business case, waarbij de verdeling over de jaren onzeker is.	865	768		
SpeedITup (versnellingsplan en docentprofessionalisering)	671	-		
Verbeterprogramma praktijkgericht onderzoek		PM		
	2.969	1.213	3.300	-882
TOTAAL BUDGETTAIR KADER				
	17.226	2.009	15.000	-4.235
waarvan gedekt uit bestemmingsreserve	6.585	768	5.000	-2.353
Waarvan centraal budget Fontysbrede strategische vernieuwingen	10.641	1.241	10.000	-1.882